

Verslag deskundigengroep dierziekten HPAI evaluatie 14 juni 2021

Aanwezig (online): Arjan Stegeman (voorzitter), Roy Slaterus, Sjaak de Wit, Nancy Beerens, Mart de Jong, Erik van Geloof, Ron Fouchier, Francisca Velkers, Annemarie Bouma (secretariaat), Roxani Rijnveld (secretariaat)

Onderstaande vragen zijn vooraf aan de deskundigen gestuurd.

1. Hoe groot acht u op dit moment, de kans dat een Nederlands pluimveebedrijf wordt besmet met HPAI vanuit wilde vogels of door een ander pluimveebedrijf? Kunt u in de beantwoording van de vraag onderscheid maken tussen de inschatting van de kans en de onzekerheid die bestaat in deze inschatting?

De afgelopen weken zijn er bij Nijmegen, Termunten, Gouda en Rotterdam nog wilde vogels gevonden die positief bleken voor HPAI. De vogels uit Termunten testten positief voor H5N1, de andere vogels waren positief voor H5N8. Het aantal meldingen van zieke en dode Brandganzen en Buizerds is gedaald. De vogels die nu gevonden zijn en HPAI positief bleken, waren een Zilvermeeuw, Kokmeeuw, Visdief, eenden, knobbelzwanen en Grauwe Ganzen. In één geval betrof het een jong dier, de overige waren volwassen dieren. De Russische Brandganzen die zich in april-mei in het noorden van Nederland verzamelden, zijn inmiddels weggetrokken naar hun broedgebieden. Er zijn de afgelopen tijd ook enkele besmette wilde vogels gevonden langs die trekroute.

De kans van introductie op een pluimveebedrijf in Nederland wordt nog steeds ingeschat als matig tot hoog met een grote onzekerheid. Deze onzekerheid heeft met een aantal zaken te maken:

1. De vogelsoorten waarin dit seizoen HPAI is gevonden trekken niet allemaal weg. Het is onzeker in hoeverre het virus kan blijven circuleren in de jonge vogels die momenteel opgroeien. Voor LPAI virussen is bekend dat dergelijke virussen massaal in eenden en meeuwenkolonies blijven rondgaan en dat jonge dieren veel virus uitscheiden. De jongen zullen straks uitvliegen en bestrijken dan een groter gebied. Bovendien kan het virus weer overgaan op andere vogelpopulaties.
2. Een model en risicokaart, waarin werd bekeken of aanwezigheid van besmette bedrijven sinds 2014 kon worden voorspeld op basis van wilde vogeldichtheden en/of landschapsvariabelen (gemaakt als onderdeel van het Fight Flu project), bleek aan de hand van vogeldichtheden goed voorspellend voor uitbraken en dode wilde vogel vondsten voor de eerdere seizoenen. Deze risicokaart blijkt voor de uitbraken in 2020-2021 een veel lagere voorspellende waarde te hebben. Er zijn vrij veel uitbraken geweest die op basis van het model 2014-2020 een lage kans van introductie zouden hebben. Dat maakt het ook moeilijker om de kansen van nu in te schatten.
3. Lokaal kunnen er grote verschillen zijn voor insleepkansen van AI omdat ook kleine waterrijke gebieden aantrekkelijk kunnen zijn voor watervogels. In principe is de kans op besmetting in de kustprovincies en langs de grote rivieren hoger dan in andere gebieden maar ook daarbuiten kan de kans in die kleinere waterrijke gebieden hoog zijn.

De kans op introductie van uit een besmet pluimveebedrijf is op dit moment wel een stuk kleiner dan bij de vorige inschatting, aangezien het aantal gevallen bij commerciële bedrijven in buurlanden, en ook in Polen, afgenomen is.

2. In 2018 werd in de regio's 8, 11, 17, 18, 19 en 20 de ophokplicht regionaal ingetrokken. Kunt u aangeven of en in welke mate het regionaal opheffen van de ophok- en afschemplicht op dit moment in deze regio's de kans op insleep van vogelgriep op pluimveebedrijven doet toenemen? Zou de insleepkans kunnen worden verkleind door een andere keuze van de regio's? In welke mate zou de kans toenemen als in heel Nederland de ophokplicht wordt ingetrokken?

Als in heel Nederland de ophokplicht ingetrokken wordt, zou de kans dat minimaal 1 pluimveebedrijf besmet zou raken met vogelgriep toenemen naar hoog met een kleine onzekerheid. Het hoge risico wordt onderstreept door de recente uitbraak in een dierenweide in Vleuten. Het nog recent vinden van deze uitbraak en het nog vinden van dode vogels ondanks de ongunstige overlevingskansen van het virus buiten de gastheer bij het huidige warme zomerweer en de afgeronde voorjaars trek, vormen sterke aanwijzing voor verspreiding van het

virus in hier blijvende en broedende vogels. Hoe lang die spreiding duurt valt nu niet te voorspellen. Juni is een maand met relatief weinig vogeltrekbewegingen

Als de ophokplicht ingetrokken wordt voor de voorgestelde regio's, is de kans dat in die gebieden een pluimveebedrijf besmet raakt matig met een hoge onzekerheid. Voor regio 19, die nu voorgesteld wordt als regio waarvoor wordt overwogen de ophokplicht in te trekken, is de kans mogelijk hoger omdat deze regio waterrijke en pluimveerijke plekken herbergt en bovendien de laatste uitbraak in dit gebied viel. Het recent beëindigen van de ophokplicht in onze buurlanden kan mogelijk snel aanvullende informatie over het risico in onze grensprovincies opleveren.